

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 15Co/80/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6109211670
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 08. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Klaudia Kosková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2019:6109211670.8

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Klaudie Koskovej a členov senátu JUDr. Jaroslava Mikulaja a JUDr. Jaroslava Galla, v právnej veci žalobcu: I. I., nar. XX. XX. XXXX, bytom W. XX, XXX XX J. J., zastúpeného advokátkou JUDr. Elenou Ľalíkovou, advokátska kancelária so sídlom Podbrezovská 34, 831 06 Bratislava, proti žalovanému: Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, o náhradu škody z nezákonného súdneho rozhodnutia, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 09. 05. 2016, č. k. 16C/80/2009-367, takto

rozhodol:

I. Rozsudok okresného súdu v I. a III. výroku m e n í tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 15 000,- Eur v lehote do 30 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia a vo zvyšku žalobu z a m i e t a .

II. Žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd rozhodol tak, že:

„Odporca je p o v i n n ý zaplatiť navrhovateľovi sumu 315 153,00 Eur s 5 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 300 000,00 Eur od 09. 05. 2016 do zaplatenia a 6 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 15 153,00 Eur od 11. 05. 2009 do zaplatenia, všetko v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Súd vo zvyšku návrh z a m i e t a .

O náhrade trov konania súd rozhodne po právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

2. Rozhodnutie odôvodnil tým, že nárok žalobcu posudzoval v zmysle zák. č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom vzhľadom na prechodné ustanovenie § 27 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov. Ustanovenia § 1 uvedeného zákona upravuje absolútnu objektívnu zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. Zák. č. 58/1969 Zb. osobitne upravuje v § 5 a § 6 absolútnu objektívnu zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o väzbe a rozhodnutím o treste. Poukázal na čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, § 11, § 13 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka, § 136 O. s. p., § 442 ods. 1, § 444 Občianskeho zákonníka. Čo sa týka vzniknutej škody vo výške 165,98 Eur a 473,- Eur, mal súd vykonaným dokazovaním za preukázané, že v dôsledku vznesenia obvinenia žalobcovi vznikla škoda vyplatením sumy 165,97 Eur advokátovi JUDr. Lacekovi za obhajobu v trestnom konaní. Z tejto sumy si žalobca v konaní uplatnil sumu 163,- Eur, ktorú mu súd priznal titulom skutočnej škody v zmysle § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka v nadväznosti na ust. §

20 zák. č. 58/1969 Zb., pretože o túto sumu sa znížil jeho majetok v dôsledku nezákonného uznesenia o vznesení obvinenia. Pokiaľ ide o sumu 473,- Eur požadovanú žalobcom za trovy konania, ktoré mal vyplatiť za obhajobu v trestnom konaní JUDr. L'alikovej, súd mal preukázané, že právna zástupkyňa úkony, ktoré vykonala za žalobcu sú účelné a tie aj riadne vyfakturovala, boli vedené v účtovníctve a v konaní predložené ako dôkaz. V časti nároku na náhradu ušlej mzdy súd mal vykonaným dokazovaním jednoznačne za preukázané, že žalobca po tom, čo mu bolo vznesené obvinenie vykonal väzbu v trvaní takmer 11 mesiacov a trest odňatia slobody v trvaní 7,5 mesiaca, a že bol spod obžaloby právoplatne oslobodený. V tomto smere medzi stranami sporu nebolo sporné, že žalobca bol pred vzatím do väzby zamestnaný, z ktorého dôvodu ako náhradu za stratu na zárobku žiadal za obdobie od 01. 03. 1999 do 31. 07. 2008 sumu 14 517,- Eur. Žalobca v dôsledku vznesenia obvinenia, následnej väzby, výkonu trestu a dlhotrvajúcemu trestnému stíhaniu sa nemohol zamestnať, resp. ak sa zamestnal, tak za minimálnu mzdu. V príčinnej súvislosti s neoprávneným trestným stíhaním mu tak vznikla škoda na ušlom zisku zo závislej práce. Žalobca do začatia trestného stíhania poberal minimálnu mzdu, po výkone trestu žil v neistote, či sa mu niekedy podarí nájsť prácu, nemohol si nájsť stabilnú prácu ani za minimálnu mzdu. Pri rozhodovaní o nemajetkovej ujme súd postupoval v zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/177/2005. Pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy za poškodenie povesti a sťaženie spoločenského uplatnenia a za morálnu ujmu za psychické a fyzické utrpenie a strádanie počas trestného stíhania okrem iného vychádzal z rozhodnutia ESĽP Davies c. Spojené kráľovstvo, sťažnosť č. 42007/98 zo dňa 16. 07. 2002. V konaní bolo preukázané, že žalobca bol nezákonne pozbavený osobnej slobody väzbou a trestom počas 1,5 roka, počas ktorej doby bol podrobený strádaniu a odlúčeniu od svojej najbližšej rodiny. Okrem toho jeho trestné stíhanie trvalo vyše 9 rokov, počas ktorého času stratil v jeho dôsledku možnosť obvyklého uplatnenia sa v pracovnom živote a spoločenskom živote. Výpoveďami svedkov (S. I. - manželka žalobcu, X. T. - dcéra žalobcu, K. X., a svedok W. V.) mal súd preukázané, že došlo k narušeniu dobrej povesti a občianskej cti žalobcu a opovrhnutiu zo strany jeho okolia, narušeniu kontaktov a kladných vzťahov k tretím osobám. Tiež v oblasti rodinného života došlo k strate dôvery blízkych osôb k osobe žalobcu a k narušeniu ich vzájomných vzťahov. Trestné stíhanie vyvolalo medializáciu prípadu a záujem spoločnosti o osobu žalobcu, pričom žalobca nemal možnosť ako oponovať zverejneným informáciám a očierňovaniu jeho osoby. Žalobca utrpel morálnu ujmu za psychické a fyzické utrpenie strádanie počas trestného stíhania od 02. 03. 1999 do 15. 08. 2008 a došlo k poškodeniu jeho povesti a sťaženiu spoločenského uplatnenia v spoločenskom, občianskom a pracovnom postavení. O náhrade nemajetkovej ujmy vo výške 100 000,- Eur a 200 000,- Eur okresný súd vychádzal z § 136 O. s. p. a svoje úvahy oprel o komparatívnu metódu a proporcionalitu vyplývajúcu z Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (čl. 2, čl. 5). Ako komparatívnu metódu použil nález Ústavného súdu SR vo veci V., ktorému súd priznal nemajetkovú ujmu 60 000,- Eur, a to z dôvodu, že nebol prezidentom SR menovaný do funkcie generálneho prokurátora, čo je podľa úvahy súdu oveľa nižší zásah do základných práv a slobôd, ako pozbavenie osobnej slobody, poškodenie ľudskej dôstojnosti a zhoršenie zdravia v príčinnej súvislosti s trestným stíhaním. Za porušenie slobody prejavu a zásahu do osobnostných práv a súkromia sťažovateľa bol napr. denník SME povinný uhradiť žalobcovi sumu 100 000,- Eur za predmetný článok „Súdili disidentov, sú na najvyššom súde“ alebo denník PRAVDA bol povinný uhradiť žalobcovi tak isto sumu 100 000,- Eur za článok „Súdna rada ako telenovely“, či spoločnosť Perex za viacero článkov a karikatúru v denníku PRAVDA bola povinná uhradiť sumu 99 581,- Eur. Osobná sloboda je v zmysle proporcionality jednotlivých práv usporiadaných Dohovorom na oveľa vyššom a cennejšom postavení ako práva, ktoré boli predmetom finančného odškodnenia v uvedených prípadoch. V danom prípade okresný súd považoval náhradu nemajetkovej ujmy za vytrpené útrapy od 02. 03. 1999 do 15. 08. 2008 vo výške 200 000,- Eur ako dvojnásobok toho, čo bolo predmetnými vyššie opísanými rozhodnutiami priznané, za primeranú. Za poškodenie povesti a sťaženie spoločenského uplatnenia v spoločenskom, občianskom a pracovnom postavení, je podľa úvahy súdu primeraným odškodnením suma 100 000,- Eur. Poukázal aj na obdobné prípady ako G. c. SR, sťažnosť č. 39359/98 zo dňa 22. 06. 2004 alebo T. c. SR, sťažnosť č. 48666/99 zo dňa 17. 07. 2007 zo dňa 22. 06. 2004 a následnou komparáciou zistil, že v týchto prípadoch trestné stíhanie bolo neporovnateľne kratšie. S poukazom na ust. § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, okresný súd priznal žalobcovi aj úrok z omeškania vo výške 6% ročne zo sumy 15 153,- Eur - skutočnej škody od 11. 05. 2009, t. j. od kedy sa žalovaný dostal po uplynutí 6 mesačnej lehoty na prerokovanie nároku do omeškania. Čo sa týka uplatneného nároku na úrok z omeškania z náhrady nemajetkovej ujmy, súd sa stotožnil s argumentami žalovaného a má za to, že v zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/185/2011 povinnosť zaplatiť nemajetkovú ujmu vzniká až na základe súdneho rozhodnutia. O trovách konania rozhodol s poukazom na ust. § 151 ods. 3 O. s. p.

3. Proti rozsudku podal včas odvolanie žalovaný. Žiadal rozsudok okresného súdu zmeniť a žalobu v celom rozsahu zamietnuť, alternatívne rozhodnutie okresného súdu zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Namietal, že okresný súd opakovane rozhoduje v rozpore s § 226 O. s. p. a nerešpektuje právny názor odvolacieho súdu. Uvedené má za následok umelé predlžovanie konania a je v rozpore s požiadavkou rýchlej a účinnej ochrany práv účastníkov konania (§ 6, § 100 ods. 1 O. s. p.). Rozsudok ako celok podľa názoru žalovaného trpí nezrozumiteľnosťou, nepreskúmateľnosťou až arbitrárnosťou, čo naplňuje odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. a) O. s. p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. f) O. s. p. Žalovanému nie je zrejmé, aké penzum dôkazov súd vykonal. Súd nereaguje ani na podstatné námietky vznesené žalovaným, a to námietka nepreukázania podania riadneho opravného prostriedku, nepreukázanie účelnosti vyfakturovaných trov obhajoby, atď. V zmysle ust. § 22 ods. 2 zák. č. 58/1969 Zb. podľa ktorého, najneskôr kedy sa žalobca mohol domáhať náhrady škody titulom uznesenia o vznesení obvinenia je deň 02. 03. 2009. Žaloba zo strany žalobcu bola podaná až dňa 24. 06. 2009, čiže po uplynutí 10 ročnej premlčacej lehoty. Je nepochybné, že akýkoľvek nárok žalobcu, ktorý mu súd priznal titulom uznesenia o vznesení obvinenia, resp. trestného stíhania/konania ako takého, je premlčaný. Namietal, že v konaní bolo nevyhnutné, aby žalobca jednoznačne označil titul, v súvislosti s ktorým si uplatnil jednotlivé čiastkové nároky (rozhodnutie o väzbe, rozhodnutie o treste, uznesenie o vznesení obvinenia). Okresný súd k jednoznačnému ustáleniu titulu pre uplatnený nárok na náhradu škody nepristúpil. Uvedené spôsobuje absolútnu nepreskúmateľnosť, zmätočnosť rozsudku, nesprávne právne posúdenie veci. Podľa názoru žalovaného k väzobnému stíhaniu žalobcu došlo výlučne jeho zavinením. Z uvedeného dôvodu mu nie je možné priznať žiadnu náhradu škody z titulu rozhodnutia o väzbe (či už majetkovú alebo nemajetkovú). Otázkou zavinenia väzby sa okresný súd vôbec nezaoberal, napriek námietke žalovaného. Pokiaľ sa týka ušlého zisku, okresný súd nerešpektoval rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici 15Co/645/2013-238 zo dňa 05. 02. 2014 a priznal žalobcovi náhradu ušlého zisku už odo dňa 01. 03. 1999, hoci žalobca bol vzatý do väzby až dňa 19. 03. 1999. Ďalej žalovaný namietal, že žalobca ku dňu vzatia do väzby nepracoval, a teda nie je možné sa stotožniť s tvrdením súdu, že medzi účastníkmi nebolo sporné, že žalobca bol v čase vzatia do väzby zamestnaný. Obdobne platí aj pokiaľ ide o náhradu ušlého zisku počas výkonu trestu odňatia slobody, nakoľko v čase ku dňu nástupu na výkon trestu odňatia slobody, t. j. ku dňu 14. 01. 2004 žalobca nebol zamestnaný. Žalovaný navyše poukázal aj na chybný prepočet slovenských korún na eurá. Žalobca v konaní nepredložil žiadne dôkazy, že pred trestným stíhaním pracoval ako policajt, že bol na základe svojej žiadosti o zamestnanie odmietaný, a to v príčinnej súvislosti s trestným stíhaním, ani to, že sa snažil zamestnať na trvalý pracovný pomer za mzdu vyššiu ako je minimálna mzda. Navyše okresný súd dokazovanie vykonal štatistickými údajmi len za obdobie od 31. 03. 1999 do roku 2005, keď žalobca si uplatnil náhradu ušlého zisku až do roku 2008. Rozhodnutie vo vzťahu k priznaniu ušlého zisku nedostatočne odôvodnil, čím sa žalovanému odňala možnosť konať pred súdom. Pokiaľ sa týka nemajetkovej ujmy, žalovaný namietal, že uplatnenie voľnej úvahy súdu s poukazom na ust. § 136 O. s. p. sa nesmie stať nepreskúmateľnou ľubovôľou súdu, ktorá sa vymyká akejkolvek kontrole. V tejto súvislosti poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6MCdo/15/2012. Namietal, že okresný súd v skutočnosti obdobné prípady neporovnával v rámci ním zvolenej komparatívnej metódy. Žalovaný má za to, že žalobca neunesol dôkazné bremeno, nakoľko nepreukázal vznik nemajetkovej ujmy, ktorej výšku odôvodňuje dopadmi na osobný, súkromný, rodinný život, povest' a spoločenské uplatnenie. Namietal výpoveď svedkov, ktorí sú blízkymi osobami žalobcu a jeho známymi ako aj to, že súd starostlivo a dôsledne neodôvodnil ako vyhodnotil tieto dôkazy, čo podľa názoru žalovaného zakladá nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia. Namietal, že do náhrady nemajetkovej ujmy nemožno premietnuť medializáciu prípadu žalobu, nakoľko žalovaný nezodpovedá a ani nemôže zodpovedať za konanie tretích osôb. V danom prípade nie je daná pasívna vecná legitímácia žalovaného. Namietal aj úroky z omeškania z nemajetkovej ujmy s tým, že žalovaný sa môže dostať do omeškania až nesplnením uloženej povinnosti v paričnej lehote, a to s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/185/2011. Pokiaľ sa týka úrokov z omeškania vo výške 6% zo sumy 15 153,- Eur od 11. 05. 2009 až do zaplatenia, žalovaný tieto namietal, a poukazoval na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici v uznesení sp. zn. 15Co/645/2013 zo dňa 05. 02. 2014. Pri skúmaní existencie škody v časti náhrady trov obhajoby, žalovaný namietal, že je potrebné posúdiť, či žalobcom vynaložené finančné prostriedky boli vynaložené z hľadiska nutnosti ako aj účelnosti. Žalovaný ďalej namietal aj tú skutočnosť, že v odôvodnení svojho rozhodnutia sa okresný súd vôbec nezaoberal otázkou existencie príčinnej súvislosti medzi priznanou náhradou trov obhajoby a titulom, z ktorého bol takýto nárok uplatnený.

4. K odvolaniu žalovaného sa vyjadril žalobca. Rozhodnutie okresného súdu žiadal potvrdiť. K námietke premlčania uviedol, že Ministerstvo spravodlivosti SR ako kvalifikovaný štátny orgán by malo vedieť, že ním citovaná objektívna premlčacia lehota sa týka iba zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, lebo o svojom nesprávnom úradnom postupe orgány činné v trestnom konaní a sudy dotknutú osobu neupovedomujú rozhodnutím, ani oznámením. Z uvedeného vyplýva, že nárok bol uplatnený v trojročnej lehote, počítanej od skončenia trestného stíhania žalobcu, t. j. od oslobodenia spod obžaloby. K titulu uplatneného nároku, žalobca uviedol, že právnu kvalifikáciu skutku vykonáva súd a nie žalobca. K zavineniu väzby, žalobca poukázal na zásadu „nemo tenetur ipsum accusare“, že nikto nie je povinný prispievať aktívnym spôsobom vlastnému odsúdeniu. Zodpovednosť štátu je zodpovednosťou za výsledok a ak ten svedčí pre nevinu žalobcu, potom všetky úkony príslušných orgánov voči nemu musia byť vyhlásené za protiprávne (protiústavné). K ušlému zisku žalobca uviedol, že žalovaný sa veľmi povrchno a chybné sústreďuje iba na obdobie väzby, a nie už na dobu počínajúcu začatím trestného stíhania voči žalobcovi (R35/1991 Zb. súdnych rozhodnutí), ktoré automaticky vyradilo žalobcu z výkonu funkcie bezpečnostných služieb. Pojem škoda uvedený v čl. 46 ods. 3 Ústavy SR zahŕňa ako škodu skutočnú, tak aj ušlý zisk (porovnaj ESLP vo veci Tona v. Taliansko zo dňa 15. 11. 2002) tak, ako to správne posúdil aj okresný súd. Výška nemajetkovej ujmy zodpovedá odškodňovacej praxi SR v prípadoch, kedy svojvoľne vykonávala excesívne úkony voči poškodenému subjektu tak, ako to žalobca uvádzal v priebehu celého konania. Ak za trojdňové zadržanie vodiča kamiónu v Turecku považoval štát za primerané vyplatenie sumy 50 000,- Eur (X. G.) potom za niekoľkokomesačné obmedzenie osobnej slobody po vykonštruovanom trestnom procese trvajúcim niekoľko rokov, je priznaná suma primeraná (proporcionálna) spôsobnej nemateriálnej škody žalobcovi. Pokiaľ sa týka úrokov z omeškania, aj pre tento druh vzťahu platí § 563 OZ v jeho modifikovanej podobe zákonom o zodpovednosti štátu a v ňom vyjadrenou splatnosťou nároku pri obligatórnom predbežnom prerokovaní nároku - uspokojí nárok do 6 mesiacov od prijatia žiadosti - pri nedodržaní, ktorej sa štát dostáva do omeškania tak, ako to správne posúdil okresný súd. K trovám právneho zastúpenia žalobca uviedol, že žalovaný opäť nechápe pojem škody, ktorou je aj pohľadávka advokátky voči žalobcovi za vykonané právne služby, ale neuhradené. Suma 473,- Eur bola vyúčtovaná ako trovy za podané dovolanie proti odsudzujúcemu trestnému rozsudku, ktoré malo opodstatnenie a zvrátilo celú trestnú vec po kasačnom rozhodnutí najvyššieho súdu; z tohto pohľadu vôbec nie je relevantné, kto túto pohľadávku zaplatil a kedy, ale to, či bola v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím, a to sa naplnilo.

5. Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, o uvedenom odvolaní rozhodol dňa 04.07.2018 tak, že rozsudok okresného súdu v prvom výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 315 153,- Eur s príslušenstvom a v treťom výroku o trovách konania zrušil podľa § 389 ods. 1 písm. b), c) CSP a vec vrátil okresnému súdu v tomto rozsahu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie podľa § 391 ods. 1 CSP. Odvolací súd konštatoval, že ani odvolaním napadnutý (v poradí tretí rozsudok okresného súdu nespĺňal atribúty riadneho odôvodnenia v zmysle § 220 ods. 2 CSP a rozsudok považoval za nezrozumiteľný, nepreskúmateľný a arbitrárny. Odvolanie žalovaného odvolací súd považoval za dôvodné.

6. Voči uvedenému uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici 15Co/320/2016-426 zo dňa 04.07.2018 žalobca podal sťažnosť na Ústavný súd SR z dôvodu porušenia článku 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Sťažnosť odôvodnil tým, že krajský súd zrušil rozsudok okresného súdu podľa § 389 ods. 1 písm. b), c) CSP napriek tomu, že § 390 CSP mu prikazoval rozhodnúť meritórne vo veci, pretože rozsudok okresného súdu bol už prv (2x) zrušený rozhodnutím odvolacieho súdu. O uvedenej sťažnosti Ústavný súd SR rozhodol nálezom II. ÚS/531/2018-33 dňa 06.02.2019 tak, že základné právo žalobcu na súdnu ochranu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 15Co/320/2016-426 zo 04.07.2018 porušené bolo. Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 15Co/320/2016-426 z 04.07.2018 ústavný súd zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň zaviazal Krajský súd v Banskej Bystrici k povinnosti uhradiť žalobcovi trovy právneho zastúpenia v sume 598,25 Eur do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia. Uvedené rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 08.04.2019 a vykonateľnosť dňa 10.06.2019. Uviedol, že je povinnosťou odvolacieho súdu postupovať v ďalšom priebehu odvolacieho konania tak, že vo veci sám rozhodne (§ 390 CSP) a svoje rozhodnutie náležite odôvodní.

7. Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal vec na pojednávaní v zmysle § 385 ods. 1 CSP v rozsahu podľa § 379, § 380 ods. 1, 2 CSP a rozsudok súdu prvej inštancie v I. a II. výroku podľa § 388 CSP zmenil, pretože neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie ani na jeho zrušenie.

8. Odvolací súd v prejednávanej veci nariadil pojednávanie v zmysle § 385 ods. 1 CSP, nakoľko mal za to, že je potrebné zopakovať dokazovanie vykonané okresným súdom. Keďže odvolací súd preskúmava správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie nielen po stránke právnej, ale i po stránke skutkovej, musí mať možnosť sám dokazovanie zopakovať, ako i doplniť. Zmysel dokazovania v odvolacom konaní je daný charakterom preskúmvacieho odvolacieho konania, keď odvolací súd, ako súd apelačný, je zároveň súdom skutkovým. Právo odvolacieho súdu vykonávať dokazovanie slúži odvolaciemu súdu na to, aby mohol preveriť správnosti skutkových zistení a skutkového záveru súdu prvej inštancie, pretože odvolací súd tak svojou činnosťou nadväzuje na konanie pred súdom prvej inštancie. V prípade, že opakuje, alebo dopĺňa dokazovanie, nie je viazaný skutkovým stavom zisteným prvoinštančným súdom a môže sám zistiť skutkový podklad pre svoje rozhodnutie. Odvolací súd je pri svojom rozhodovaní vždy povinný vychádzať z dvoch typov poznatkov, a to jednak z poznatkov skutkových a jednak z poznatkov právnych. Obidva sú pre rozhodnutie odvolacieho súdu rovnako podstatné a možnú chybu prvoinštančného súdu v skutkových zisteniach a úvahách alebo v nekorektnosti právneho vyhodnotenia situácie, vo väčšine prípadov je možné napraviť práve odvolacím súdom na nariadenom pojednávaní. Táto povinnosť odvolacieho súdu vyplýva z princípu priamosti, ktorý v tomto prípade znamená, že odvolací súd nemôže dôkazy vykonané súdom prvej inštancie sám len prehodnotiť.

9. Odvolací súd sa nestotožňuje so skutkovým a právnym záverom okresného súdu, v zmysle ktorého žalovaného zaviazal k povinnosti zaplatiť žalobcovi sumu 315 153 Eur s príslušenstvom. Odvolanie žalovaného odvolací súd považuje za čiastočne dôvodné, a preto rozhodnutie okresného súdu odvolací súd zmenil.

10. Žalobca sa pôvodne podanou žalobou doručenou okresnému súdu dňa 24.06.2009 domáhal proti žalovanému z titulu náhrady škody zaplattenia sumy 318 973,- Eur so 6% úrokom z omeškania od 11.05.2009 až do zaplattenia, ktorá škoda mu bola spôsobená nezákonným trestným stíhaním, výkonom väzby a trestu odňatia slobody. Žalobca bol uznesením okresného súdu sp. zn. Tp/16/99 z 19.03.1999 vzatý do väzby podľa § 67 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, z ktorej bol prepustený vo februári 2000. Rozsudkom okresného súdu č.k. 3T/25/02 zo dňa 07.03.2003 v spojení s uznesením krajského súdu č.k. 2To/291/03 zo dňa 14.01.2004 bol žalobca uznaný vinným pre trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1, 3 písm. a), ods. 4 Trestného zákona a bol mu uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 5 rokov, výkon ktorého začal 14.01.2004. Najvyšší súd SR uznesením sp. zn. 5Tz/27/2004 z 31.08.2004 odsudzujúci rozsudok ako nezákonný zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a žalobca bol dňa 31.08.2004 prepustený z výkonu trestu odňatia slobody. Následne rozsudkom okresného súdu č.k. 3T/25/2002 - 817 zo dňa 06.03.2008 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 3To/160/2008 zo dňa 30.07.2008 bol žalobca právoplatne spod obžaloby oslobodený podľa § 226 písm. c) Trestného poriadku. Žalobca poukázal na to, že bol vo väzbe 11 mesiacov a vykonal trest odňatia slobody v trvaní 7,5 mesiaca, hoci bol nevinný a spod obžaloby oslobodený. Uplatnil si predmetnou žalobou náhradu škody spočívajúcu v strate na zárobku za 18,5 mesiaca vo výške 1.000,- Eur mesačne, náhradu trov obhajoby v trestnom konaní, náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú bližšie špecifikoval na pojednávaní pred odvolacím súdom, ako nemajetkovú ujmu z titulu väzby vo výške 50.000,- Eur a z titulu odsudzujúceho rozsudku vo výške 150.000,- Eur a tiež 100.000,- Eur z titulu poškodenia povesti a sťaženia spoločenského uplatnenia s poukazom na § 11, 13 OZ. Žiadal priznať aj úrok z omeškania od uplynutia lehoty na predbežné prerokovanie náhrady škody so žalovaným. Žalobca za nezákonné rozhodnutie označil (na základe výzvy odvolacieho súdu na pojednávaní konanom dňa 17.07.2019) dva tituly - a to uznesenie o vzatí do väzby a odsudzujúci rozsudok. Odvolací súd potom posudzoval nároky žalobcu podľa ustanovenia §§ 5, 6 zákona č. 58/1969 Zb. (§ 27 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z.), nakoľko ku škode spôsobenej nezákonným rozhodnutím došlo pred dňom 01.07.2004, a preto za doterajší predpis v zmysle uvedeného ustanovenia treba považovať zákon č. 58/1969 Zb.

11. Predbežné uplatnenie (prejednanie) práva na náhradu vzniknutej škody je podmienkou, aby toto právo mohlo byť súdom prejednané v občianskom súdnom konaní a odvolací súd konštatuje, že táto podmienka splnená bola. Uvedená skutočnosť medzi stranami sporu sporná nebola. Žalobca svoju písomnú žiadosť o predbežné prerokovanie zo dňa 10.11.2008 doručil MS SR a zo strany ústredného orgánu žiadosti žalobcu v zmysle § 10 zák. č. 58/1969 Zb. nebolo vyhovené.

12. Podľa § 5 ods. 1 zák. č. 58/1969 Zb. právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe má voči štátu ten, na kom bola väzba vykonaná, ak bolo proti nemu trestné stíhanie zastavené alebo ak bol spod obžaloby oslobodený.

13. Podľa § 5 ods. 2 písm. a), b) zákona č. 58/1969 Zb. o náhrade škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe nemá právo na náhradu škody ten, kto si väzbu zavinil sám, najmä tým, že pokusom o útek alebo inými svojimi konaniami dal príčinu pre obavy, ktoré boli dôvodom väzby alebo jej predĺženia; ani ten, kto bol spod obžaloby oslobodený alebo proti komu bolo trestné stíhanie zastavené len preto, že nie je za spáchaný trestný čin trestne zodpovedný, alebo že mu bola udelená milosť, alebo že trestný čin bol amnestovaný.

14. Žalobca v priebehu konania vymedzil skutkový stav, z ktorého vyvodzoval svoj nárok a určil predmet konania, ktorým je náhrada škody spôsobená rozhodnutím o väzbe ako aj rozhodnutím o treste podľa zákona č. 58/1969 Zb. z. Škodu z titulu rozhodnutia o väzbe konkretizoval v podobe trov obhajoby, ktoré mu vznikli v súvislosti s trestným konaním (JUDr. Lacek 163,- Eur) a zároveň si uplatňoval z uvedeného titulu aj ušlý zárobok za dobu neoprávnenej väzby a nemajetkovú ujmu vo výške 50.000,- Eur. Žalovaný v konaní namietal, že žalobca si väzbu zavinil sám, a preto nemá nárok na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe. Odvolací súd preto skúmal naplnenie negatívnych podmienok pre priznanie náhrady škody za väzbu v zmysle § 5 ods. 2 písm. a) zákona č. 58/1969 Zb. Odvolací súd z uznesenia o vzatí do väzby zo dňa 19.03.1999 mal jednoznačne preukázané, že žalobca si väzbu zavinil sám, keď z uznesenia o vzatí do väzby č. Tp 16/99-21 zo dňa 19.03.1999 vyplýva, že u obvineného (žalobcu) boli dané dôvody väzby podľa § 67 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, nakoľko obvinený I. I. (žalobca) maril objasňovanie skutočností dôležitých pre trestné stíhanie a ovplyvňoval svedkov. Uvedenú skutočnosť mal trestný súd preukázanú z výpovedí svedkov M.BI. a C.. W. T., ktorí uviedli, že ich žalobca kontaktoval v súvislosti s trestným činom, pre ktorý bol žalobca stíhaný a svedka E. J. nahováral na zmenu výpovede a svedka C.. W. T. kontaktoval za tým účelom, aby tento potvrdil, že ich spoločne so svedkom J. videl na preprave peňazí. Okresný súd mal teda obavu, že v prípade ponechania obvineného Jozefa Janičeka na slobode tento naďalej bude vplyvať na svedkov, aby vypovedali nepravdu o skutočnostiach závažných pre trestné konanie a takto mariť objasňovanie dôležitých skutočností. Podľa názoru odvolacieho súdu teda žalobca svojimi konaniami dal príčinu k obavám, ktoré boli dôvodom väzby ako aj jej predĺženia a odvolací súd mal za preukázané, že obvinený (žalobca) mal vinu na uvalení väzby (viď. napr. stanovisko NS ČSSR sp. zn. Plsf 3/77 zo dňa 30.11.1977). Z uvedeného dôvodu odvolací súd nároky žalobcu, ktoré si uplatnil z titulu rozhodnutia o väzbe, a to trovy obhajoby JUDr. Laceka (163,- Eur), strata na zárobku za výkon väzby vo výške 1 341,03 Eur (ako si ho vyčíslil žalobca v podaní zo dňa 30.11.2018, ktoré došlo Okresnému súdu Banská Bystrica dňa 05.12.2018) ako aj z titulu nemajetkovej ujmy vo výške 50.000,- Eur nepriznal a v tejto časti žalobu žalobcu spolu s príslušenstvom zamietol.

15. Pokiaľ sa týka náhrady škody spočívajúcej v strate na zárobku od prepustenia z väzby až do 31.07.2008, aj v tejto časti odvolací súd žalobu žalobcu zamietol. Súdna prax je jednotná v tom, že ušlý zisk je ujma spočívajúca v tom, že u poškodeného nepríde v dôsledku škodnej udalosti k rozmnoženiu majetkových hodnôt, aj keď sa tak dalo očakávať s ohľadom na pravidelný chod vecí; ušlý zisk sa tak neprejavuje zmenšením majetku poškodeného, ale stratou očakávaného prínosu. Na vznik nároku na náhradu škody na zárobku nestačí iba pravdepodobnosť rozmnoženia majetku, ale musí byť naisto preukázané, že pri pravidelnom behu vecí (t. j. nebyť protiprávneho konania škodcu alebo škodnej udalosti) mohol poškodený dôvodne očakávať zväčšenie svojho majetku, ku ktorému nedošlo práve v dôsledku konania škodcu, resp. vzniku škodnej udalosti. Pri posudzovaní straty na zárobku, teda nepostačuje len pravdepodobnosť zvýšenia majetku poškodeného v budúcnosti, ale musí byť stanovené naisto, že pri pravidelnom behu vecí, pokiaľ by nebolo protiprávneho konania škodcu, mohol poškodený dôvodne očakávať zväčšenie svojho majetku. Dôkazné bremeno v tomto smere zaťažuje práve poškodeného - žalobcu. Vznik nároku na náhradu škody z titulu straty na zárobku tak musí byť podložený existujúcimi a reálne dosiahnuteľnými okolnosťami, z ktorých je možné usudzovať, že škodná udalosť skutočne negatívne zasiahla do priebehu konkrétneho deja (pravidelného chodu vecí) vedúceho k určitému zisku. Žalobca podľa názoru odvolacieho súdu v konaní neunesol dôkazné bremeno na preukázanie vzniku nároku na náhradu škody z titulu straty na zárobku. V konaní nepreukázal, že k rozviazaniu pracovného pomeru došlo práve v súvislosti s uznesením o vzatí do väzby a s rozhodnutím o treste. Neunesol dôkazné bremeno ani ohľadom toho, že sa v uvedenom období, za ktoré požaduje náhradu straty na zárobku snažil zamestnať na trvalý pracovný pomer a zároveň nepredložil ani žiadne dôkazy o tom, že by bol na základe svojej žiadosti o zamestnanie odmietaný, a to práve v príčinnej

súvislosti s väzbou a výkonom trestu odňatia slobody. Z výpovedi samotného žalobcu zo dňa 19.03.1999 v konaní Okresného súdu Banská Bystrica 3T 25/02 (č. I. 20 spisu) odvolací súd mal preukázané, že k rozvriazaniu pracovného pomeru došlo na vlastnú žiadosť žalobcu v decembri 1997 a skutok sa stal v 17.10.1997. Žalobca teda nepreukázal v konaní priamu vecnú súvislosť príčiny a následku, t. j. rozhodnutia o väzbe a rozhodnutia o treste a následného rozvriazania pracovného pomeru. Vzťah príčiny a následku musí byť priamy, bezprostredný, neprerušený, nestačí, ak je iba sprostredkovaný. Odvolací súd pripomína, že otázka príčinnej súvislosti nie je otázkou právnou, ide o skutkovú otázku, ktorá má byť riešená v konkrétnych súvislostiach (R 28/2008). Taktiež v konaní bolo preukázané, že žalobca pred nástupom do výkonu trestu odňatia slobody nebol zamestnaný, ako to vyplýva z listinného dôkazu „Informácia o stave individuálneho účtu poistenca k 31.12.2003“ (č. I. 51 spisu). Námiatku žalovaného v tejto časti odvolací súd považuje za dôvodnú a rozhodnutie okresného súdu zmenil a žalobu v tejto časti zamietol spolu s príslušenstvom.

16. Dôvodná bola i odvolacia námiatka žalovaného ohľadom priznaných trov právneho zastúpenia vo výške 473,- Eur v trestnom konaní. Uvedená odmena bola za zastupovanie vyplatená právnej zástupkyňi žalobcu JUDr. Elene Ľalíkovej, dcérou žalobcu dňa 06.12.2010 ako to vyplýva z listinných dôkazov predložených žalobcom (výpisu z účtu JUDr. Ľalíkovej), a aj z tvrdenia žalobcu, ktorý uviedol, že sa jednalo o dar od dcéry. Náklady vynaložené na obhajobu v trestnom konaní je potrebné považovať za škodu - majetkovú ujmu vyjadriteľnú v peniazoch, o ktorú sa zmenšil majetok poškodeného. Úhrada trov obhajoby sa teda dotkla majetkovej sféry dcéry žalobcu a nie žalobcu, preto odvolací súd žalobcovi nepriznal náhradu škody v rozsahu vyúčtovaných trov obhajoby v rozsahu 473,- Eur. Vyplatenie sumy 473,- Eur dcérou žalobcu (ako dar žalobcovi) nie je možné považovať za škodu, ktorá žalobcovi vznikla v príčinnej súvislosti s rozhodnutím o treste. Odvolací súd teda konštatuje, že zmenšenie majetku žalobcu o sumu 473,- Eur vo výške trov právneho zastúpenia JUDr. Ľalíkovej zistené v konaní nebolo. V tejto časti si žalobca svoj nárok neuplatňuje dôvodne, a preto odvolací súd žalobu spolu s uplatňovaným príslušenstvom zamietol.

17. Žalobca si v prejednávanej veci uplatnil aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 150.000,- Eur z titulu rozhodnutia o treste. Keďže k žalobcom tvrdenej škode spočívajúcej v nemajetkovej ujme malo dôjsť rozhodnutím o treste zo dňa 07.03.2003, teda pred 01.07.2004, odvolací súd vec posudzoval podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Pokiaľ sa týka nemajetkovej ujmy ako nároku na náhradu škody z titulu rozhodnutia o treste, tento je možné priznať podľa článku 5 ods. 1 a ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, i keď nárok na odškodnenie vznikol podľa ustanovenia § 6 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. V zmysle článku 5 ods. 1 a 5 Dohovoru má každý právo na slobodu a osobnú bezpečnosť a každý, kto bol obeťou zatknutia alebo zadržania v rozpore s ustanoveniami tohto článku má nárok na odškodnenie. Pri takomto právnom posúdení žalobcom uplatneného nároku vychádzal odvolací súd z konštantnej judikatúry NS SR (rozsudok NS SR zo dňa 31.05.2007 sp. zn. 4Cdo/177/2005), ktorý je možné aplikovať aj za nezákonné rozhodnutie ohľadom trestu. Podmienkou práva na odškodnenie je porušenie niektorého ustanovenia článku 5 ods. 1 a 5 Dohovoru alebo že pozbavenie osobnej slobody je v rozpore s vnútroštátnym právom. Predpokladom nároku je vznik škody v príčinnej súvislosti s namietaným porušením článku 5. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa pod škodu v zmysle článku 5 ods. 5 Dohovoru rozumie ako škoda materiálna, tak aj imateriálna (napr. rozhodnutia Wassink v. Holandsko, Tsirlis a Kouloumpas v. Grécko). Nárok na odškodnenie sa priznáva, aj keď rozhodnutie o treste bolo zákonné, ak bolo trestné stíhanie zastavené alebo bol obvinený oslobodený spod obžaloby. NS SR v rozhodnutí sp. zn. 4Cdo/177/2005 judikoval, že i keď článok 5 ods. 5 Dohovoru zaručí odškodnenie za pozbavenie osobnej slobody v prípadoch obdobných prípadom zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom alebo nezákonným rozhodnutím, možno tento článok použiť aj v prípadoch, v ktorých sú splnené podmienky zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o väzbe ako aj rozhodnutím o treste podľa zákona č. 58/1969 Zb. Aj tieto prípady treba považovať za prípady vadného pozbavenia osobnej slobody, pretože Dohovor umožňuje v uvedenom článku odškodnenie aj nemateriálnej ujmy. Jeho aplikácia, má pokiaľ ide o obsah pojmu škoda prednosť pred vnútroštátnou úpravou. Možno potom uzavrieť, že i keď žalobcovi nemožno priznať nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb., ktorý vymedzuje náhradu škody podľa vnútroštátnej právnej úpravy (§ 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka), možno ju však priznať ako náhradu škody, ktorá vyplýva z článku 5 ods. 5 Dohovoru, ktorý sú súde povinné aplikovať prednosť pred zákonom.

18. Dohovor o ochrane ľudských práv a slobôd je totiž v zmysle článku 154c Ústavy SR súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky a má prednosť pred zákonom, ak zabezpečuje väčší rozsah ústavných práv a slobôd. Prednosť medzinárodnej zmluvy pred zákonom znamená ústavný príkaz adresovaný súdu aplikovať ex offo na daný prípad priamo relevantné ustanovenia medzinárodnej zmluvy, ak sú splnené všetky predpoklady vyplývajúce z uvedeného ústavného článku.

19. Nárok na náhradu škody za predchádzajúce nezákonné pozbavenie osobnej slobody zaručuje tiež čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, podľa ktorého každý má právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu, či orgánu verejnej moci alebo nesprávnym úradným postupom. Toto právo zaručuje aj vnútroštátna úprava (v predmetnej veci zák. č. 58/1969 Zb., ktorý bol už nahradený zákonom č. 514/2003 Z.z.).

20. Ustanovenie § 6 zák. č. 58/1969 Zb. zakladá zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutím o treste. Zodpovednostným subjektom je štát (na jednej strane) a osoba, na ktorej bol celkom alebo sčasti vykonaný trest, ak v neskoršom konaní bol spod obžaloby oslobodený alebo ak bolo trestné stíhanie proti nemu zastavené (na strane druhej). Predpokladmi vzniku tejto zodpovednosti je existencia škody, skutočnosť, že trest bol celkom alebo sčasti vykonaný (za vyššie uvedenej podmienky) a príčinná súvislosť medzi nimi. Žalobca tieto predpoklady splnil, keď v trestnom konaní bol spod obžaloby oslobodený, vykonal časť pôvodne uloženého trestu odňatia slobody v trvaní 7,5 mesiaca (od 14.01.2004 do 31.08.2004) a v nemajetkovej sfére, najmä v oblasti rodinného a spoločenského života sa dostal do rozličných problémov. Pokiaľ však ide o výšku prisúdeného nároku žalobcovi okresným súdom v rozsahu 200 000,- Eur, tu odvolací súd má za to, že odvolanie žalovaného je dôvodné, keď namietal neprimeranosť uvedenej sumy.

21. Odvolací súd pri rozhodovaní o konkrétnej výške náhrady nemajetkovej ujmy žalobcu z titulu rozhodnutia o treste vychádzal z ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (rozhodnutie NS SR 4Cdo/171/2005 zo dňa 27.04.2006, rozhodnutie z 31.07.2012 sp. zn. 6Cdo/37/2012, 6MCdo/15/2012 z 30.09.2013, 3Cdo/7/2017 zo dňa 07.08.2018, rozhodnutie 3Cdo/19/2018 zo dňa 24.07.2018, 4Cdo/177/2005 zo dňa 31.05.2007 atď.) a zároveň výšku posúdil aj v kontexte s rozhodnutiami ESLP, ústavného súdu a tiež s prihliadnutím na rozsah odškodnenia v obdobných veciach všeobecnými súdmi. Hoci výšku nemajetkovej náhrady súd určuje voľnou úvahou, nemôže ísť o úvahu nepreskúmateľnú, resp. o úvahu svojvoľnú. Určenie výšky nemajetkovej ujmy má byť vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Súd musí mať preukázanú najmä skutočnosť, pre ktorú dospel k záveru, že zadostučinenie nie je postačujúce, predovšetkým z hľadiska intenzity, trvania a rozsahu nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcovi vzhľadom na jeho postavenie v rodine, v spoločnosti a pod. Súd pri rozhodovaní musí brať zreteľ v prvom rade na satisfakčnú funkciu priznávanej peňažnej čiastky, ktorou je zabezpečiť primerané zmiernenie reálne preukázanej vzniknutej nemajetkovej ujmy a s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu je možné priznať aj citeľnú sumu. Na druhej strane však nemožno priznávať neprimerané, či dokonca premrštené sumy, ktoré by vo svojich dôsledkoch viedli k bezdôvodnému obohacovaniu sa, a ktoré by napríklad pri porovnaní odškodnenia zásahu do práva na ochranu osobnosti s odškodňovaním zásahov do iných základných práv zaručených ústavou mohli niektoré ujmy na základných právach (na živote, zdraví) bagatelizovať (rozhodnutie NS SR zo dňa 27.04.2006 sp. zn. 4Cdo/171/2005). Neurčité právne pojmy v žiadnom prípade nie sú ustanoveniami, ktoré by súdu umožňovali ľubovôľu alebo, ktoré by umožňovali súdu absolútne neobmedzenú úvahu. Aplikáciu a výklad tohto neurčitého právneho pojmu vo svetle skutkových okolností je súd povinný vo svojom rozhodnutí zdôvodniť a vyrovnáť sa s relevantnými argumentmi účastníka o neprimeranosti odškodnenia aj s prihliadnutím na rozsah odškodnenia v iných, v prejednávanej veci obdobných veciach.

22. Žalobca sa domáhal zaplataenia nemajetkovej ujmy vo výške 150 000,- Eur z titulu výkonu trestu odňatia slobody (odsudzujúceho rozsudku). Výšku požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy odvodzoval z tej skutočnosti, že pre neho spôsobovalo veľkú traumu, keď sa ráno zobúdza a prvé na čo myslel bola jeho manželka a jeho tri deti, čo si o tom myslia. Nemal možnosť im to vysvetliť. Manželka mu zo začiatku neverila a pri prvej návšteve mu povedala, že oni ako rodina žijú od prvého do prvého, a teda kde sú tie tri milióny slovenských korún. Deťom žalobca vysvetlil, že tieto si neprivlastnil, o tomto sa bavili keď bol vo výkone trestu. Život sa mu zmenil od vtedy, ako bolo voči nemu začaté trestné stíhanie. Skutok bol medializovaný (noviny, rozhlas, televízia). Vedel, že to počuli všetci jeho známi a zle to znášal. Po prepustení z výkonu trestu zistil, že kamaráti, ktorých má veľa sa k nemu

nehlásili. Výpoveďami svedkov E. S., S. I., X. T., C.. K. X., W. V., mal odvolací súd za preukázané, že výkon trestu odňatia slobody mal na žalobcov dovtedajší súkromný život negatívny dopad, nakoľko rodina mu neverila a kamaráti a známi sa od neho odvrátili. Pokiaľ žalovaný namietal dôveryhodnosť výpovedi týchto svedkov, vzhľadom na ich príbuzenský a kamarátsky vzťah, tu odvolací súd poukazuje na to, že uvedení svedkovia boli poučení o krivej výpovedi, pričom sú to práve blízke osoby a známi, ktorí môžu hodnoverne preukázať, ako výkon trestu zasiahol do osobnostnej sféry žalobcu. Žalobca v konaní výpoveďami svedkov preukázal, že žalobca bol pred trestným stíhaním pohodový človek, spoločenský človek a po výkone trestu odňatia slobody sa stal pomerne uzavretý, zádumčivý, a teda závažne utrpela jeho poveseň a spoločenské postavenie. Navyiac uvedený skutok bol medializovaný. Žalobca v dôsledku toho prišiel o známymi a niektorých priateľov a narušili sa mu vzťahy v rodine. Musel čeliť zvlášť neprijemným otázkam najbližších rodinných príslušníkov, ako aj priateľov a vysvetľovať im, že skutok nespáchal. Iné nepriaznivé dôsledky z titulu rozhodnutia o treste žalobca v konaní netvrdil a ani nepreukázal.

23. Vychádzajúc potom z výsledkov vykonaného dokazovania a individuálnych okolností prejednávaneho prípadu a prihliadajúc na judikatúru slovenských súdov týkajúcou sa výšky náhrady nemajetkovej ujmy priznávanej v prípadoch neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobností fyzickej osoby podľa § 11 Občianskeho zákonníka, považoval odvolací súd za adekvátnu náhradu pre žalobcu sumu 15 000,- Eur. Pokiaľ súdna prax v závislosti od osobitosti konkrétneho prípadu s odkazom na ust. § 13 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka priznáva za usmrtenie blízkeho človeka pri dopravnej nehode pozostalým sumy pohybujúce sa rádovo v desiatkach tisíc eur (napr. rozhodnutia NS SR sp. zn. 3Cdo/228/2012, 6Cdo/60/2016, 3Cdo/18/2016, Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 12Co/465/2014, Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11Co/116/2013, atď.) a na obdobnej úrovni sa pohybuje aj výška náhrady nemajetkovej ujmy pozostalým v prípade smrti blízkeho ako dôsledku nesprávneho spôsobu poskytnutia zdravotnej starostlivosti (napr. rozhodnutia NS SR sp. zn. 6Cdo/168/2010, 5Cdo/244/2011, Krajského súdu v Trnave sp. zn. 9Co/270/2011, Krajského súdu v Nitre sp. zn. 25Co/18/2013, atď.), odvolací súd uvedenú sumu považuje za primeranú okolnostiam daného prípadu. Táto zohľadňuje aj výšku náhrad prisudzovaných poškodeným v prípadoch nezákonného trestného stíhania, ktoré bolo spojené aj s pozbavením osobnej slobody jednotlivca väzbou (rozhodnutia NS SR sp. zn. 5Cdo/201/2013, 6MCdo/12/2014) a v neposlednom rade súd zvažoval aj výšku náhrad priznávaných fyzickým osobám pri zásahu do ich práva na ochranu osobností médiami (rozhodnutia NS SR sp. zn. 3Cdo/101/2013, 3Cdo/150/2016, 5Cdo/164/2014, 3Cdo/108/2011). Nemožno tiež opomenúť ani rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva, v ktorých vyslovil porušenie čl. 5 ods. 1 Dohovoru v súvislosti s nezákonnou väzbou. Ide napríklad o prípad, Winkler proti Slovenskej republike (sťažnosť č. 25416/07), v ktorom ESPLP 17.07.2012 rozhodol tom, že Slovenská republika porušila čl. 5 Dohovoru (právo na slobodu a osobnú bezpečnosť) a sťažovateľovi, ktorý bol nezákonne vo väzbe od 26.05.2005 do 15. 11.2005 priznal z titulu nemajetkovej ujmy sumu 8 000,- Eur. Prihliadol pritom aj na čiastočné odškodnenie, ktoré sťažovateľovi (z tohto titulu) priznal Ústavný súd SR v sume 1 970,- Eur. Sťažovateľ, ale požadoval sumu 163 646,- Eur. V tejto veci ESPLP zrekapituloval aj relevantné prípady (XX), ods. 46-59; XX. Odvolací ods. 57-69, E. ods. 48-61, Žúbor ods. 47-59), v ktorých sa skutkový a právny stav zásadne neodlišuje.

24. Odvolací súd vykonaným dokazovaním dospel k záveru, že je dôvodné priznať žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v nižšom rozsahu, než akú priznal okresný súd. Výkon trestu odňatia slobody, ako obmedzenie výkonu osobnej slobody každého človeka je zásahom do jeho súkromného, rodinného, spoločenského života a vo všeobecnosti je možné konštatovať, že je zásahom do jeho osobnostných práv. V danom prípade odvolací súd prihliadol pri určení výšky nemajetkovej ujmy aj na dĺžku trvania výkonu trestu odňatia slobody (7,5 mesiaca), ako aj to, že žalobca bol odsúdený k trestu odňatia slobody v trvaní 5 rokov.

25. Zohľadňujúc potom všetky vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd priznal žalobcovi nemajetkovú ujmu z titulu rozhodnutia o treste v sume 15 000,- Eur, ktorú sumu považuje za spravodlivé zadostučinenie, ktoré žalobcovi aspoň takouto formou vykompenzuje vzniknuté zásahy do osobnostnej sféry jeho existencie. V prevyšujúcej časti žalobu žalobcu ako nedôvodnú zamietol.

26. Odvolací súd zamietol žalobu aj ohľadne žalobcom požadovaných úrokov z omeškania z náhrady nemajetkovej ujmy. Tu súd vychádzal z rozhodnutia NS SR sp. zn. 6Cdo/185/2011, podľa ktorého povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, vzniká až na základe súdneho rozhodnutia,

v ktorom je určená doba splnenia a až uplynutím takto určenej lehoty splnenia sa dlžník dostáva do omeškania.

27. Ďalej sa žalobca podanou žalobou domáhal aj priznania nemajetkovej ujmy vo výške 100 000,- Eur s poukazom na ust. § 11, § 13 OZ. Režim ochrany osobnosti je postavený na princípe zodpovednosti pôvodcu zásahu za ujmu spôsobenú na chránených osobnostných právach, ako aj to, že nároky vyplývajúce z neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti sú podľa platnej právnej ochrany pojmovo odlišné od nárokov na náhradu škody. Platná právna úprava dôsledne rozlišuje medzi právom na ochranu osobnosti upraveným v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka a právom na náhradu škody. Právo na ochranu osobnosti predstavuje nemajetkové právo rýdzo osobnej povahy, ktoré je úzko späté s osobnosťou človeka a jej prejavmi. Na rozdiel od toho, právo na náhradu škody je právom majetkovej povahy, ktoré môže patriť tak fyzickej ako aj právnickej osobe a nemá absolútnu, ale len relatívnu povahu. V občianskoprávných vzťahoch sa uplatňuje zásada, v zmysle ktorej za škodu (ujmu) zodpovedá ten, kto ju spôsobil; v prípade škody spôsobenej právnickou osobou ide o činnosť tých osôb, ktoré právnická osoba na túto činnosť použila (§ 420 aj § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka). Z tejto zásady existujú v občianskoprávných vzťahoch výnimky len v prípadoch výslovne uvedených v zákone (viď napr. § 422 a § 427 Občianskeho zákonníka). Výnimka zo zásady, že za škodu zodpovedá ten, kto ju spôsobil, vyplýva tiež zo zákona č. 58/1969 Zb. a zák. č. 514/2003 Z.z., kde v ust. § 1 ods. 1 je vyjadrené, že za škodu spôsobenú niektorým orgánom verejnej moci nezodpovedá tento orgán, ale za neho zodpovedá štát. V pôsobnosti uvedeného zákona to teda znamená, že bez ohľadu na skutočnosť, ktorý štátny orgán (orgán verejnej moci) škodu spôsobil, subjektom zodpovedným za škodu a pasívne vecne legitimovaným v konaní o náhradu škodu je štát. To ale neplatí v odlišných právnych vzťahoch a v pôsobnosti iných zákonov; neplatí to medzi iným ani vtedy, keď ide o ochranu osobnosti (§ 11 a nasl. Občianskeho zákonníka) a pôvodcom zásahu je právnická osoba - štátny orgán (orgán verejnej moci), konkrétnym konaním, ktorého malo dôjsť k zásahu do osobnosti. Právna úprava o ochrane osobnosti (§ 11 a nasl. Občianskeho zákonníka) vychádza z predpokladu neoprávnenosti zásahu do osobnosti poškodeného (t.j. v rozpore s objektívnym právom), kým neoprávnenosť je spravidla vylúčená v prípade zásahu do práva na ochranu osobnosti, ku ktorému došlo v rámci úradného konania, pokiaľ zásah nevybočil z medzí daných platnými predpismi (pozri uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/176/2012 zo dňa 26.09.2013). Pokiaľ je v súlade so zákonnými podmienkami začaté príslušné konanie, v ktorom bolo vydané zákonom predpokladané rozhodnutie, nie je vydanie takéhoto rozhodnutia neoprávneným zásahom do osobnostných práv účastníka konania, a to ani v prípade, že po jeho vydaní sa preukáže, že nebolo vydané dôvodne (pozri uznesenie NS SR sp. zn. 5Cdo/274/2007 zo dňa 10.12.2008 uverejnený v zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 4/2009 pod č. R 36/2009). Preto rozhodnutie vydané oprávneným orgánom v trestnom konaní v súlade s príslušnými predpismi nie je možné považovať za neoprávnený zásah do osobnosti strany trestného konania čo vylučuje aplikáciu ustanovení § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Nakoľko žalovaný nemôže byť pasívne vecne legitimovaný v konaní o ochranu osobnosti, odvolací súd žalobu žalobcu v tejto časti zamietol spolu s uplatňovaným príslušenstvom.

28. Pokiaľ ide o náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie v dôsledku zmeny napadnutého rozhodnutia došlo i k zmene rozhodnutia o náhrade týchto trov (§ 396 ods. 2 CSP). Keďže odvolací súd napadnutý rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobcovi priznal sumu 15 000,- Eur ako nemajetkovú ujmu z titulu výkonu trestu odňatia slobody a vo zvyšnej časti žalobu žalobcu zamietol a vyhovel odvolaniu žalovaného, tak v konaní mala každá strana čiastočný úspech, preto odvolací súd vyslovil, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. O trovách konania odvolací súd rozhodol v súlade s ustanoveniami § 396 ods. 1, 2 CSP, § 255 ods. 2 a § 262 ods. 1 CSP.

29. Odvolací súd zároveň určil v zmysle § 232 CSP dlhšiu lehotu na plnenie, a to 30 dní. Vo všeobecnosti platí, že rozsudok, ktorým sa ukladá povinnosť plniť je vykonateľný márnym uplynutím lehoty na plnenie, ak nie je ustanovené inak. Lehota na plnenie je trojdňová a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd je oprávnený určiť aj dlhšiu lehotu v odôvodnených prípadoch, napr. v prípade objektívnej nemožnosti plniť v zákonom stanovenej lehote. O takýto prípad ide aj v prejednávanej veci, keď žalovaný požiadal o stanovenie lehoty na plnenie 30 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia čo odôvodnil administratívno-časovou náročnosťou úhrady danou oneskorením pri zisťovaní a vyznačovaní právoplatnosti súdnych rozhodnutí, potrebou schvaľovacieho procesu úhrady u žalovaného za účelom vykonania základnej finančnej kontroly, časovým obdobím potrebným na samotnú realizáciu úhrady ako aj výškou uplatňovanej sumy. Odvolací súd má za to, že sa jedná o odôvodnený prípad, kedy je možné

určiť dlhšiu lehotu práve z dôvodu, aby mal žalovaný dostatočný priestor na zabezpečenie finančných prostriedkov vzhľadom na jeho administratívno-časovú náročnosť, ktorú nie je možné zabezpečiť objektívne v zákonom stanovenej lehote troch dní.

30. O veci senát krajského súdu rozhodol pomerom hlasov členov senátu 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
  - b) kto ho robí,
  - c) ktorej veci sa týka,
  - d) čo sa ním sleduje a
  - e) podpis.
- (§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa predchádzajúceho odseku neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).